

Skipperhuset

Den centrale bygning med det iøjnefaldende klokketårn ved Tønnings havn over for det historiske pakhuis var engang sæde for en kendt søfartsskole.

I dag er bygningen dansk lejrskolehjem og forsamlingshus for det danske mindretal i byen.

Spisesteder

Hotel-Restaurant Zum Goldenen Anker, Am Hafen 32

Zum Alten Anleger, Am Eiderdeich 2

Weingarten, Herrengraben 8

Roter Hahn, Kattrepel 4

Guszinski's, Am Hafen 33

KFT - Krabben & Fischhandel, Am Eiderdeich 12

Bio-Restaurant [be]tween, Strandweg 3

Dreilande, Westerstr. 17

Restaurant Mamma Mia, Neustraße 2

Asia Restaurant, Am Markt 8

Restaurant Olympos, Am Markt 15

Restaurant Poseidon, Strandweg 3

Ele's Alte Werft, Am Eiderdeich 21

Café Hafenblick, Am Hafen 38

Eiscafé Venezia, Am Markt 3

Streuselhaus, Am Markt 11

Sankt Laurentius kirken

Tønnings store kirke har fået sit navn efter den kristne martyr Laurentius, der i Rom år 158 mistede livet for sin tros skyld. Legenden fortæller: Laurentius havde som diakon fordelt kirkens værdigenstande blandt de fattige og i stedet for værdigenstandene, som kejseren ville have, præsenteret de fattige for ham som "værdigenstande", hvorpå Laurentius blev pint til døden på en glødende rist. Skildringen af helgenen viser derfor for det meste en rist (se kirkens segl). Den flotte kirke er allerede på lang afstand iøjnefaldende med sit mægtige tårn med den stejlt opadragende barokke kuppel. Dette tårn (62m) er, næst efter det i 1894 opførte tårn på Slesvig domkirke, det højeste i det tidligere hertugdømme Slesvig. Årstallet 1706 viser, at tårnet i sin nutidige pragt først er bygget efter svære skader i Den store nordiske Krig. På denne tid fik også det indre af kirken sin nuværende form med den rigt udsmykkede tøndehvælving.

Udflugt med skibe

Hej sæler!

Fra Ejderkajen i Tønning kan du stå til søs. Fra april til oktober går det løs med "Adler II" til sælbankerne. Undervejs sænkes et lille trawl i vandet, og fangsten bliver så senere vist og forklaret i et lille bassin. Alt efter udbytte kan du betragte rejer, smelt, rødspætter, eremitkrebse, muslinger, snegle og ulke. På turen drejer det sig ikke kun om at se sæler i deres naturlige miljø, med skibet går det direkte gennem slusen på det mægtige "Ejderstemmeværk".

Vores byvåben – vores samhørighed

Ifølge sagnet beror byvåbnet på en stormflodskatastrofe: "Efter at byen længe var blevet overskyldt, stormen ikke blev mindre og vandet syntes at blive ved med at stige, havde menneskene forsamlet sig omkring Sankt Laurentius kirken, byens højeste punkt. I stor fortvivelse sad de sammen og bad. Da så de en svane drive forbi siddende på en tønde. Og så begyndte vandet endelig at dale". Til ære for denne tildragelse blev svanen på tønden til Tønnings byvåben. Gamle tønningboere har oplevet, hvordan hele gader stod under vand, når stormfloden kom. Tønning ligger på en ret høj gammel marsk – og de hidtil ældste middelalderbebyggelser i den slesvigholstenske marsk er fundet i nærheden af Tønning. – For øvrigt er vore venskabsbyer, Lacanau i Frankrig og øen Fanø i Danmark.

Vores friluftssvømmebad

I vores med solceller opvarmede friluftshavvandsbad er der hver dag fra maj til september: Leg, sport og sjov for hele familien, om det er på vandlegeredskaberne eller på springbrædderne. Til de helt små er der et ekstra børnebækken med tilstrækkelig plads til hele familien. I vores friluftssvømmebad er der tilbud til enhver: Fra slutningen af maj til begyndelsen af september er der 1 – 2 gange om ugen tilbud i at deltage i vandgymnastik eller akvajogging kurser. Og hver onsdag på vores vandlegeeftermiddag kan der tumles af hjertenslyst.

Naturoplevelse

Weltnaturerbe Wattenmeer

Engang land, engang vand – vadehavet forandrer til stadighed sit ansigt. Vind og bølger, ebbe og flod former et fascinerende landskab fuldt af skønhed og originalitet. For at bevare dette landskab for fremtidens generationer grundlagde man i 1985 nationalparken Slesvig-Holstens Vadehav (Nationalpark Schleswig-Holsteinisches Wattenmeer). Det er den største tyske nationalpark på 4.380 kvadratkilometer, og som strækker sig fra den danske grænse til Elben.

Oplevelses-akvariet Multimar Wattforum

Multimar Wattforum viser i 36 store akvarier vadehavets dyr, i alt mere end 280 arter af fisk, krebs, muslinger og snegle. Mens store, sømrokker og pighajer majestætisk drejer deres runder, gemmer hummerne sig hellere i deres huler, og søhestene søger ly mellem algerne. Orange lyser søstjernen, rød puestjernen og hvid den tornede søstjerne. Bizar og farlig virker stenkrabben med sine lange ben, men den har kun små kløer, som den knækker muslinger med. Fra sommer 2023 kan du se den sjældent og skjult beboer i nationalparken, fiskeodderen i Multimar Wattforum.

Din ferie i Tønning

Ønskes mere information omkring Tønning. Så kik på vores hjemmeside: www.toenning.de hvor der også er mulighed for at bestille **brochurer over vores overnatningsmuligheder**.

Nordseeurlaub
Schleswig-Holstein

Tønning
Der Erholungs- und Luftkurort

Min bedste ferie i Tønning

Seværdigheder
Aktiviteter
Spisesteder

Vi ønsker en dejlig afslappende ferie

*Du er hjertelig
velkommen!*

Hjertelig velkommen i Tønning, som ligger ved Nordsøen i Slesvig-Holsten, hjertelig velkommen hos os i verdensnaturarven Det slesvig-holstenske Vadehav. En ferie der består af rekreation, afslapning og natur. Denne enestående kombination præger i høj grad Ejdersted og vores by. Landskabet rundt om Tønning søger sin lige – uberørt natur, udstrakte fredede områder, velholdte vandre- og cykelstier og naturstier bidrager til ro, afslapning og rekreation. I det kendte oplevelses-akvarium Multimar Wattforum kan du opleve Nordsøen live. Det historiske pakhhus ved havnen præger den dag i dag bybilledet og giver gennem et lille museum indblik i vores bys begivenhedsrige søhandel.

Den forhenværende hovedby for Ejdersteds amt råder stadigvæk over en levende bykerne. Men også det opvarmede friluftsbad med havvand og badestranden byder på ren og skær ferie. Dertil kommer en fin varieret gastronomi med typisk nordfrisisk gæstfrihed.

Havnen

Gennem en åbning (Stöpe) når man til Tønnings havn, der i løbet af sin historie gentagne gange har været af stor betydning for byen og hele omegnen. Havnen blev udgravet i 1613 i sin nuværende form og bød på kajplads til de skibe, der bragte Ejdersteds landbrugsprodukter til Vesteuropa. Havnen er stadig hjemhavn for Tønnings rejekuttere, søfartskontorets skibe og sejlkubbens mange sportsbåde.

Brønden på torvet

Allerede i 1595 blev Tønnings torv første gang brolagt. Under bygningen af havnen og kanalen (Norderbootsfahrt) blev torvet gjort højere af den udgravede jord og i 1616 atter brolagt. På denne tid opstod torvebrønden med sin rigt udsmykkede sandstensrand og smedejernsbuen. Indtil for få årtier siden var den en vigtig vandforsyning. Brønden bliver som et af Tønnings vartegn vedvarende passet og plejet med grønt og blomster og er et yndet fotomål.

Pakhuset

Det store pakhhus, et fordums lager eller depot minder om de tider, da Tønning var det vestlige udgangspunkt mellem Nord- og Østersøen. Denne forbindelse, Ejderkanalen fra Kiel til Rendsborg, blev åbnet i 1784. I dag huser Pakhuset bl.a. et lille museum om Tønning udstillet af "Gesellschaft für Tönninger Stadtgeschichte".

Ved juletid i december forvandler den monumentale bygning sig til verdens længste julekalender. Tønnings vartegn har siden 1997 stået i Guinness rekordbog. Hver weekend i december finder det populære julemarked sted inde i bygningen. Julekalenderen byder gæsterne fra nær og fjern på fint kunsthåndværk, egnens gastronomi og et fantastisk program. Ca. to uger før påske finder her også et stort kunsthåndværker-påskemærked sted "Kunst am Ei" (kunst i og på ægget) i mange variationer.

Badestranden

Ferie i Tønning betyder også at bade fra den grønne strand. Vore typiske nordtyske grønne strande med de grønne diger er populære til at slikke solskin på og vandre i vadehavet ved ebbe. Tønnings badestrand byder på det rigtige til alle ferierende: Sandområdet til forældre med børn, badebroen, græsmark med grønne diger og Ejdermundingens helsebringende slik (mudder). Stranden har med sin ca. 600 meters længde og knap 60 meters bredde plads til mange badefans. Kurtaksten er hos os samtidig adgangsbillet til stranden.

Ejderstemmeværket

Det mægtige Ejderstemmeværk, der ligger der hvor Ejderen strømmer ud i Nordsøen, blev færdigbygget 1973. En 4,8 km lang dæmning og 5 digesluser á 40 meters bredde samt en sluse til skibene 14 m bred og 75 m lang med 5 porte beskytter Ejderens bredder mod oversvømmelse fra Nordsøen. Står man oppe på stemmeværket og kigger ned på de kæmpemæssige digesluser, kan man forestille sig de naturkræfter, der opstår under en stormflod, og som i årtier hensatte befolkningen i angst og skræk.

Gennem stemmeværkets digesluser strømmer 2,1 milliarder liter vand, hvis der er faldet 1 mm nedbør i oplandet, som skal afvandes.